

Woensdag 18 april 1917 – ochtendeditie

's Gravenhage – Belgisch-Nederlands feest.

Men schrijft ons:

Wanneer Belgen feestvieren, dan is dat iets geheel anders dan wat wij Hollanders gewend zijn. Vanavond in de Dierentuin kon men dat weer terdege zien. De Belgische kolonie hier ter stede heeft zich onder de vreselijke oorlogsomstandigheden geweldig uitgebreid en bij het vaderlandse feest ter viering van koning Albert's verjaardag waren er uit al de verschillende lagen van die kolonie velen toegestroomd en vulden de Dierentuinzaal.

Er hing een warme, haast zouden wij zeggen, huiselijke stemming. Men was onder elkaar. Met een paar voorname gasten, de gezant en de vertegenwoordiger van de geallieerde naties, onder wie ook de Amerikaanse gezant.

Het volkslied, door mej. Edith Buyens in nationaal kostuum gezongen, ontketende dadelijk een stroom van geestdrift. En die bleef de hele avond doorvloeien. Elk woord, dat op het Belgische vaderland betrekking had, deed de bijval opnieuw losbreken en zich uiten met ongewone uitbundigheid. Twee sprekers lieten zich horen, de heren van Puyvelde en August Dupont, de eerste professor aan de Gentse Hogeschool, laatstgenoemde voorzitter van het Belgische comité.

Beiden hebben in heel warme woorden weergegeven wat er leefde in al de aanwezigen, zij spraken van de beproevingen, die België doorstaat en de heldhaftigheid van zijn koning te midden daarvan.

Prof. van Puyvelde wees onder meer op de pogingen, die onophoudelijk gedaan worden om Vlamingen en Walen van elkaar te trekken.

Het ogenblik is nu nog niet gekomen, zegde hij, om de bestaande geschillen te beslechten, later als de vrede weergekeerd is zal daartoe de juiste tijd zijn aangebroken. Thans moeten de twee partijen broederlijk samengaan tot het einde.

Vaderlandslievende tableaux vulden de verdere avond. In zes afdelingen vormden zij een hulde aan het Belgisch leger. Wij zagen achtereenvolgens voorstellingen van de strijders van Luik, die van Halen, die van Aarschot, die van Antwerpen en die van de IJzer.

Een apotheose, waarbij mevrouw Dayrmont een gedicht van E. Roetener zegde, en het slotkoor van Benoit's Rubenscantate gezongen door de dames Buyens en Cardec en zinnebeeldig voorgesteld door soldaten en kinderen, bekroonden het geheel.

Ook bij de andere tableaux was er voordracht of zang. Telkens als het scherm werd weggetrokken voor een nieuw tafereel barstten de toejuichingen opnieuw los en tenslotte is er zeer lang en warm gejuicht.

Jongedames verkochten kokardes in de kleuren van Nederland, België, Frankrijk en nog andere naties.

Berlijn, 17 april. In Nederlandse bladen is gezegd, dat het Noorse stoomschip Camilla, hetwelk voor de Belgische Steuncommissie voer, door een Duitse duikboot buiten het afgesloten gebied in de grond is geboord.

Hoe onjuist dit is, blijkt uit het feit, dat de kapitein van de Camilla op de vraag van de duikbootcommandant, waarom hij door het

afgesloten gebied voer, antwoordde: "Ik dacht dat het wel los zou lopen."

Tot dusver is steeds vastgesteld, dat schepen van de Belgische Steuncommissie, waarvan in de laatste tijd helaas verscheidene te gronde zijn gegaan, dat aan zichzelf te wijten hebben. Als zij buiten het afgesloten gebied blijven en zich daar niet te weer stellen tegen de maatregelen van het buitrecht, kunnen zij altijd volkomen veilig varen.

Von Bissing ziek.

Brussel, 17 april. Nadat de gezondheidstoestand van von Bissing, de gouverneur-generaal, in de laatste tijd al te wensen had gelaten, moet hij zich opnieuw in acht nemen. De keizer heeft intendant-generaal von Zwehl, de gouverneur van Antwerpen, gelast hem te vervangen.

Rusland en België.

Havre, 17 april. De voorzitter van het congres van de constitutionele democratische partij in Rusland heeft aan baron de Broqueville, de Belgische minister-president, een telegram gezonden, waarin gezegd wordt, dat het congres, waarin 323 vertegenwoordigers van 52 Russische gouvernementen en provincies in Europa en Azië bijeen zijn, in de minister-president de bondgenoot België begroet.

De afgevaardigden op het congres, die van de verst verwijderde delen van Rusland gekomen zijn, verklaren eenstemmig, dat heel Rusland, dat met geestdrift de afschaffing van de oude regeringsvorm aanvaard heeft, bereid is tot verdubbelde inspanning om een overwinning op de gemeenschappelijke vijand te behalen, in volle samenwerking met onze getrouwe bondgenoten. De gebeurtenissen in het hele land maken het mogelijk het volle

vertrouwen uit te spreken in de bevestiging van de nieuwe regeringsvorm en te geloven, dat de tijdelijke verstoringen, die hebben plaats gevonden, geen wijziging zullen brengen in de kracht waarmee het volk streeft naar de eindoverwinning.

Was getekend voorzitter Winavre

Baron de Broqueville heeft geantwoord:

“Wil, mijnheer de voorzitter van het congres, de betuiging aanvaarden van onze hartelijke dankbaarheid voor uw beminlijke telegram. Onze gemeenschappelijke zaak is die van de onafhankelijkheid der volken. De zekerheid, dat Rusland zijn krachten zal wijden aan de overwinning daarvan, waarborgt ons de overwinning, van welke wij het geluk der vrije volken verwachten. Op het ogenblik, dat de plicht gebiedt, onze krachten te verdubbelen om over de vijand te triomferen, is het sterkend, te constateren, dat de zorg voor het buitenlandse gevaar bij de bondgenoot alle overige overwegingen overheerst.”

Was getekend de Broqueville

Uit Havre.

Havre, 17 april. Brand Whitlock, de Amerikaanse gezant, die tot dusver te Brussel woonde, heeft te Sainte Adresse kamers laten bestellen. Morgen komt hij daar aan. Er zal spoedig een receptie zijn ter ere van zijn vestiging voorgoed. De koning zal hem in het grote hoofdkwartier ontvangen.

Woensdag 18 april 1917 – avondeditie

Aardappelen voor België en Frankrijk.

Er zullen in de eerstvolgende weken van Stadskanaal, Veendam en Hoogezand 500 wagons met eet- en pootaardappelen worden gezonden aan het adres der Belgische Reliefcommissie ter distributie in het bezette gedeelte van België en het noorden van Frankrijk.

De Banque Liégeoise keert terug 3 procent dividend uit op de preferente aandelen.

De Compagnie des Charbonnages belges geeft 5 procent kasbiljetten uit, ten bedrage van 5 miljoen frank.

Een Engelsman over België.

Een Engelsman met name J. P. Whitaker is 2 ½ jaar achter het Duitse front in Frankrijk kunnen blijven, meest te Roubaix en te Rijsel. Men hield hem voor een Amerikaan. In het begin van het jaar is hij naar België ontsnapt, is daar een week of acht gebleven, ten dele zich schuil houdend, en toen naar ons land uitgeweken. In Engeland teruggekeerd heeft hij in Times en Daily Mail van zijn wederwaardigheden verteld. Hij beschrijft de toestand in Frankrijk als hard voor de bevolking, maar in België viel het erg mee.

Whitaker wist van te voren – zo schrijft hij – dat men in Engeland zou opkijken van wat hij over België vertelt. Maar hij staat in voor hetgeen hij zegt. Hij wil niets dan de waarheid mededelen. Natuurlijk kan hij niet over de toestand in geheel België getuigen, want de meeste tijd bracht hij verborgen in een dorp door, en hij is in verschillende streken niet geweest. Niettemin heeft hij op zijn tocht door het land veel gezien van het leven in stad en dorp. Te Brussel is hij vier dagen geweest, te Antwerpen een dag. Gedeeltelijk is hij te voet het land doorgetrokken, gedeeltelijk in een rijtuig. Maar hij heeft geen reden aan te nemen, dat het elders in het land anders is dan waar hij is geweest.

Nergens nu heeft hij iets van gebrek lijden bespeurd; nergens zo'n schaarste van levensmiddelen als in Frankrijk. Het werd steeds beter, hoe noordelijker hij kwam, tot hij in Antwerpen nauwelijks kon merken, wat de tafel betreft, dat de wereld in oorlog is.

Te Roubaix bv., van waar hij in de eerste week van januari vertrok, was onlangs zijn dagelijks maal: koffie, brood en boter als ontbijt (de boter was echter te duur voor de mindere man, die het met reuzel moest stellen); groentesoep, kaas, rijst en nu en dan een ei of een klein stukje vlees als middagmaal; rijst en brood als avondeten. Vlak over de grens in België was het niet veel beter; de dorpelingen werden gevoed uit de winkels van de Amerikaanse steuncommissie, aangevuld door wat het land opracht. Maar even verder kwam hij uit het etappegebied op het gebied van het gouverneur-generaalschap, en dat was dadelijk merkbaar. Hij at weer vers vlees. Voor brood en andere levensmiddelen van de steuncommissie moest men een kaart hebben, maar al het andere was vrij.

Te Brussel scheen de voedselvoorziening zo goed als normaal te zijn. Zondags dineerde hij er met uitmuntende soep, overvloedig schapenvlees, aardappelen, slabonen, wittebrood, kaas en jam; hij soupeerde met koud vlees, gebakken aardappelen en brood.

Te Antwerpen at hij in een tweederangs café uitstekend. Men hoefde geen kaart te vertonen. Er was vlees, aardappelen, eieren, melk, gebak.

In Brussel zowel als in Antwerpen hadden de winkels overvloed van allerlei levensmiddelen. Het was dan ook bekend dat de Duitse soldaten er veel kochten en naar huis stuurden. Ten onrechte meent men dus veelal in Engeland, dat er in België honger wordt geleden. Men bedenke, dat België voor de oorlog veel levensmiddelen opracht en dat doet het nu nog. Zover de schrijver kon ontdekken,

hebben de mensen er volop te eten. Hij vermoedt, dat de Duitsers in België de inwoners te vriend willen maken met het oog op hun plannen voor de toekomst, maar het zal hun niet baten, zegt hij, want de Belgen moeten niets van ze hebben.

Intussen gaat bv. te Brussel het leven haast normaal zijn gang. Het is er druk op straat, de dames kleden zich naar de mode. Alle winkels zijn goed voorzien. De schouwburgen, tingeltangels, bioscopen en koffiehuisen zijn vol. In Antwerpen was het net zo.

Nog een verschil met Frankrijk: in en om Roubaix was geen enkel stuk rundvee te zien; in België had elke hoeve zijn koeien.

Deze beschrijving van Whitaker lokte een protest uit van de ridder E. Carton de Wiart, schrijvend als secretaris van het comité officiel belge pour l'Angleterre.

De Belgen hier – zo schreef hij in Times en Daily Mail – hebben met gevoelens van de diepste smart het artikel van de heer Whitaker gelezen. Zijn comité wenst er uit naam van de Belgen in Engeland tegen te protesteren ten behoeve van hun ongelukkige landgenoten in België, die diep gegriefd moeten zijn over wat de heer Whitaker beweert. Ja, in de grote steden van België spelen de schouwburgen, en de rijken kunnen zich tegen hoge prijzen vlees en andere zaken van weelde verschaffen, maar overvloed? Door toedoen van de Duitsers zijn drie miljoen Belgen volslagen van hun middelen beroofd. Van de honderdduizend Belgen, die naar Duitsland zijn weggevoerd, is er niet één die daar niet onuitsprekelijke martelingen heeft geleden! Honderdduizenden Belgen moeten door de Amerikaanse commissie worden onderhouden. Meer dan 100.000 pond hebben de Belgen buiten België gegeven om hun ongelukkige broeders in België te helpen. Met sublieme zelfopoffering bekrimpen zich in Engeland en Frankrijk Belgische werklieden, die daar niet

zonder moeite een loon verdienen, om hun vrienden en verwanten in België bij te staan, wetende dat daar geen overvloed heerst. Helaas zal het artikel van de heer Whitaker het medelijden voor de Belgen in Engeland verminderen. Zo beloont hij de Belgen, die hem, naar zijn eigen zeggen, zo trouw hebben geholpen om te ontsnappen.

Op deze manier schreef de ridder Carton de Wiart.

Whitaker antwoordde met de opmerking, dat de diepe smartbetuiging hem zonderling voorkomt. Veeleer had hij verwacht, dat zijn mededeling, dat in de streken waar hij is geweest, het leven normaal is, voldoening zou hebben gewekt.

Hij ontkent echter, dat men grof geld moet geven om in België goed eten te krijgen. Hij zelf was zeer matig voorzien. Hij had 500 mark, die in de twee maanden van zijn verblijf in België grotendeels wegging in beloningen voor hen, die hem op zijn vlucht hielpen.

Te Antwerpen behaalde hij voor zijn diner van vlees, gebakken aardappelen, brood, kaas, boter en bier 2 ½ shilling. In Bradford kan hij voor dat geld niet beter terecht, en dan krijgt hij er geen aardappelen bij. Op het dorp, waar hij zich zes weken schuil hield, betaalde hij 3 shilling 4 pence kostgeld, waarvoor hij dagelijks vlees en tweemaal daags aardappelen kreeg, en de rest in overvloed.

De Vlaamse arbeiders, die in Roubaix kwamen werken, zagen er uitstekend uit, in tegenstelling met de Fransen. De Belgische kinderen die hij heeft gezien waren gezond en wel.

Tot zover Whitaker. Dat de levensmiddelen in België ruimer zijn dan in Duitsland, is al dikwijls gemeld; laatst nog in een Reuter-telegram uit Bern van 3 dezer, het oordeel weergevend van de Amerikanen die in België voor de Steuncommissie hadden gewerkt en met de oorlog tussen Duitsland en de Verenigde Staten België hadden verlaten.

De Raad van Vlaanderen.

Het Belgisch Staatsblad van 25-31 maart bevat een koninklijk besluit van 29 maart jl., uitgevaardigd overeenkomstig de besluitwet van 1 december 1915, waarbij E. Ver Hees, “lid van de zogenaamde Raad van Vlaanderen, om redenen van onwaardigheid, uit de Leopoldsorde is geschrapt”.